

# Místní národní výbor Broumov

[1950] – 1958

## **Inventář**

Číslo EL NAD: 534  
Evidenční číslo pomůcky: 67

## Obsah

Úvod.....	3-7
I. Vývoj původce archivního souboru.....	3-6
II. Vývoj a dějiny archivního souboru.....	6
III. Archivní charakteristika archivního souboru.....	6
IV. Stručný rozbor obsahu archivního souboru.....	6
V. Záznam o uspořádání archivního souboru.....	7
Příloha č. 1 – Seznam použitých pramenů a literatury.....	8
Příloha č. 2 – Seznam použitých zkratk.....	9
Inventární seznam.....	10-12

# Úvod

## I. Vývoj původce archivního souboru

Původcem fondu je Místní správní komise Broumov a Místní národní výbor Broumov vyvíjející svou činnost od 9. srpna 1945 do roku 1960. Obec Broumov s osadami Jalový Dvůr (Galtenstallung) a Nový Haimhausen (Neuhaimhausen) spadala v letech 1945 – 1949 do politického okresu Planá. Na základě reformy provedené zákonem č. 280/1948 Sb. o krajském zřízení byl od 1. ledna 1949 zřízen Kraj Karlovarský. Zároveň však byla vládním nařízením č. 3/1949 Sb. provedena územní reorganizace okresů, přičemž byl okres Planá zrušen a obec Broumov se stala součástí okresu Mariánské Lázně, jehož součástí zůstala až do svého zrušení při další územní reorganizaci v roce 1960.

Podle vládního nařízení č. 4/1945 Sb. o volbě a pravomoci národních výborů, částečně pozměněného vládním nařízením č. 44/1945 Sb. o rozsahu působnosti národních výborů, se v každé obci měl ustavit místní národní výbor. Jejich vnitřní složení pravomoci, hospodaření, vedení a podepisování některých druhů písemností určovala Směrnice ministerstva vnitra č. 6 ze dne 19. května 1945 uveřejněná v Úředním listu Československé republiky a navazující Prozatímní organizační řád místních národních výborů z roku 1947. Tyto dokumenty rozlišovaly národní výbory na volený sbor složený z členů národního výboru, jeho složky (rada, předseda, referenti, komise) a úřad národního výboru.

Pro dočasnou správu obcí, kde pro převážnou většinu obyvatelstva státně nespolehlivého, tj. zejména v pohraničí, nemohl být ustaven místní národní výbor, byly jmenovány okresními národními výbory, resp. okresními správními komisemi místní správní komise, jejichž pravomoci byly stejné jako pravomoci místních národních výborů. Místní správní komise měly mít 3 až 6 jmenovaných členů, rovněž předseda místní správní komise byl jmenován, nikoliv volen.

Obec Broumov se nacházela (a stále ještě nachází) v blízkosti hranic, tudíž funkcionáři MNV byly převážně členy finanční stráže. Dne 2. srpna 1945 se zaměstnanci oddělení finanční stráže a celního úřadu v Broumově usnesli na převzetí samosprávy obce do českých rukou. Navrhli ustanovení Místní správní komise v tomto složení: předseda – Rudolf Říha (doz. fin. stráže), členové – Matěj Hanzlík (v. resp., správce celního úřadu), Jan Brabec (doz. fin. stráže) a náhradník – Vojtěch Doležálek (doz. fin. stráže). Okresní správní komise v Planě tento návrh schválila, 9. srpna 1945 v tomto složení jmenovala MSK v Broumově, která 10. srpna 1945 převzala samosprávu obce. Dne 12. října 1945 se zástupci všech politických stran dohodli na doplnění členů MSK podle paritního zastoupení polit. stran. Novými členy se stali František Šimek (lesní hajný), František Dospěl (lesní praktikant) a František Veverka (učitel), který byl zanedlouho přeložen a nahradil ho Antonín Stočes (štáb. strážm.). Zástupci předsedy se stali František Šimek a Matěj Hanzlík.

Vzhledem k tomu, že členové MSK v obci Broumov byli většinou zaměstnanci finanční stráže a celního úřadu, docházelo často k jejich přeřazování na jiná pracoviště, tudíž neustále docházelo ke změnám ve složení MSK a později MNV. V únoru 1946 došlo ke zvolení nového člena MSK Františka Jelínka (hajný praktikant), který nahradil Františka Šimka.

Po volbách do Ústavodárného národního shromáždění v květnu 1946 byl v obci Broumov ustaven Místní národní výbor místo dosavadní Místní správní komise. Ze zápisu z ustavující schůze MNV dne 25. června 1946 vyplývá, že počet členů činil 12. Složení MNV bylo následovné: předseda – Rudolf Říha, náměstek předsedy – František Panoch, členové

rady – František Rendl, František Jelínek a ostatní členové MNV – Miroslav Odvárka, Václav Rosecký, Prokop Handlík, Josef Kohout, Matěj Hanzlík, Miloslav Vlček, Fedor Rjabič, Miroslav Chlad.

MNV pod vedením předsedy Rudolfa Říhy pracoval až do 15. ledna 1948, poté došlo ke změně předsedy v důsledku služebního přeložení a odstěhování z obce. Úřad MNV byl předán nově zvolenému předsedovi Vojtěchu Doležálkovi. V letech 1946 – 1948 došlo rovněž i na výměny dalších členů MNV a k 15. lednu 1948 bylo složení MNV v Broumově následující: předseda – Vojtěch Doležálek, náměstek předsedy – Vojtěch Špička, členové – František Jelínek, Josef Medvěd, Josef Žid, František Rendl, Miloslav Chlad, Stanislav Novák, Fedor Rjabič, Jan Brabec, Alex Pleteník, Miloslav Vlček. V březnu 1948 byl člen MNV Alex Pleteník služebně přeřazen a nahrazen Václavem Janečkem.

K radikální změně ve složení MNV v Broumově došlo v říjnu 1948. Tehdy byl na zárok MAV v Broumově MNV rozpuštěn, protože řada jeho členů byla obviňována ze šmeliny. Nový místní národní výbor byl zvolen 13. října 1948 v tomto složení: předseda – Josef Jindra, místopředseda – Jan Pobiš, pokladník – Jan Layer, zapisovatel – Josef Sauer, předseda zemědělské komise – Václav Janeček, předseda vyživovací komise – Miroslav Rendl, bezpečnostní referent – Josef Kepka, revizoři účtů – Karel Hajna a Julius Štulajter, členové – Štefan Štulajter, Vilém Keil, Julius Švantner a náhradníci – František Bláha, Štefan Medvěd, Karel Suchý, Štěpán Kortán.

Na schůzi MNV v Broumově dne 25. listopadu 1949 podal Josef Jindra rezignaci na funkci předsedy z důvodu služebního přeložení. Nově zvoleným předsedou se stal dosavadní předseda vyživovací komise Miroslav Rendl. V květnu 1950 proběhla opět reorganizace MNV z důvodu nedostatečné činnosti národního výboru. Nové složení vypadalo následovně: předseda – Miroslav Rendl, náměstek a zemědělský referent – Josef Budka, finanční referent – František Jelínek, školský a osvětový referent – Štefan Štulajter, zásobovací referent – Josef Sauer, členové – Rudolf Kovačik, Jan Štulajter, Anna Lupšáková, Josef Daxner. V prosinci 1950 byl z obce vystěhován Josef Sauer (zásobovací referent) a na jeho místo zvolen zdejší učitel Jan Novák.

Dne 10. února 1951 se MNV v Broumově usnesl na zřízení referentského systému. Předseda MNV M. Rendl vedl I, II a III referát, místopředseda Ing. J. Budka vedl IX referát, finanční referent F. Jelínek vedl VII a XI referát, zásobovací referent J. Novák vedl VIII a X referát, školský referent Š. Štulajter vedl IV, V a VI referát. Další změny v členech národního výboru probíhali i nadále, ale týkali se pouze řadových členů a mezi funkcionáři MNV k zásadním změnám do roku 1954 nedošlo.

Do struktury národních výborů pak významně zasáhl až ústavní zákon č. 12/1954 Sb., o národních výborech a na něj navazující zákony a vládní nařízení č. 13/1954 Sb., o národních výborech, č. 14/1954 Sb., o volbách do národních výborů, č. 16/1954 Sb., o změnách územních obvodů některých národních výborů a č. 23/1954 Sb., o organizaci výkonných orgánů národních výborů. Dosavadní struktura národních výborů zůstala těmito normami v podstatě nedotčena, pouze v sídlech krajských národních výborů vznikly městské národní výbory. Poměrně zásadně však byla změněna jejich vnitřní organizace zrušením referentského systému, jehož místo zaujaly jednotlivé odbory národních výborů v jejichž čele již nestáli členové rady, nýbrž úředníci.

Podle § 3, odst. 5 zákona č. 13/1954 Sb., se volil do místních národních výborů 1 člen nejméně na 100 obyvatel a nejvýše na 200 obyvatel podle velikosti obce. V obcích do 900 obyvatel se volí 9 členů. Místní národní výbory se měly scházet ke svým zasedáním nejméně

jedenkrát za měsíc (§10). Rada národního výboru se skládala z předsedy NV, jeho náměstka, popř. náměstků, tajemníka a ostatních členů rady. Všichni členové rady byly voleni národním výborem na jeho prvním zasedání. Národní výbor mohl svou radu i její jednotlivé členy kdykoli odvolat.

Podle zákona č. 14 /1954 Sb. o volbách do národních výborů, byly uskutečněny první volby členů národních výborů všemi občany, majícími volební právo. Volební období bylo stanoveno na 3 roky. První volby do místních národních výborů se konaly 16. května 1954.

Ve volbách v květnu 1954 byli zvoleni tito členové MNV: Miroslav Rendl, Miroslav Odvárka, Stanislav Novák, Jan Štulajter, Josef Mráz, František Jelínek, Michal Rodák, Ludmila Francouzová a Kateřina Brugerová. Na ustavující schůzi nově zvoleného MNV v Broumově konané dne 27. května 1954 došlo ke zvolení předsedy, rady a jednotlivých komisí v tomto složení: předseda – Miroslav Rendl, tajemník – Miroslav Odvárka, členové rady – Jan Štulajter, Stanislav Novák, předseda zemědělské komise – Josef Mráz, předseda finanční komise – František Jelínek, předseda kulturní komise a výstavbu – Michal Rodák. Avšak hned na následující schůzi se členové nově zvolené rady usnesli, že rada bude pouze 3-členná a Jan Štulajter přešel do zemědělské komise. K další změně došlo 4. srpna 1954, kdy byl služebně přeložen člen MNV a předseda kulturní komise Michal Rodák a na jeho místo zvolen Ing. Josef Budka.

V lednu 1957 byl tajemník obce Miroslav Odvárka služebně přeložen a až do řádných voleb, které proběhly v květnu 1957, jej zastupoval další člen rady MNV Josef Mráz. Na ustavujícím zasedání nově zvoleného 9-členného MNV ze dne 29. května 1957 došlo k volbě předsedy, tajemníka, členů rady a jednotlivých komisí v tomto složení: předseda – Miroslav Rendl, tajemník – Otakar Zíma, členové rady – Jan Řehák, Helena Čavrnichová, předseda zemědělské komise – Josef Mráz, předseda finančně rozpočtové komise – Stanislav Novák, předseda komise pro výstavbu a kulturu – Jan Řehák, předsedkyně komise zdravotní a zásobovací – Helena Čavrnichová. V tomto složení fungoval MNV až do prosince 1957, kdy se dosavadní předseda MNV Miroslav Rendl odstěhoval z obce, údajně pro špatný zdravotní stav z dlouholetého výkonu funkce předsedy. Ve funkci předsedy ho nahradil od ledna 1958 dosavadní člen MNV Josef Mráz, který zde byl až do sloučení obce v roce 1960.

V roce 1960 se uskutečnila reforma správního členění státu na základě zákona č. 36/1960 Sb. S účinností od 1. července 1960 byl zrušen okres Mariánské Lázně a část obcí bývalého okresu Planá byla přesunuta do okresu Tachov, jehož součástí jsou dodnes. V souvislosti s touto reformou byla provedena rovněž redukce počtu místních národních výborů, která se dotkla i MNV Broumov. Toto bylo k 1. červenci 1960 zrušeno a sloučeno s MNV Zadní Chodov.

V roce 1967 MO KSČ v Broumově a osadní výbor osady Broumov požadovaly u ONV v Tachově, aby byl Broumov opět osamostatněn a mohl se tam znovu zřídit MNV. Svůj požadavek odůvodňovaly značnou vzdáleností od Zadního Chodova (4 km !) a svojí schopností zajistit aktivnější práci MNV nežli má MNV v Zadním Chodově. V té době měl Broumov 143 obyvatel, takže bylo možné zvolit ve volbách v roce 1968 samostatný NV. I přes souhlas MNV Zadní Chodov, ONV Tachov i ZKNV Plzeň však k osamostatnění obce nedošlo. Při územních změnách národních výborů v okrese Tachov byla s účinností od 1. ledna 1980 obec Zadní Chodov s osadou Broumov sloučena s obcí Chodský Újezd. Obec Broumov (stejně jako i Zadní Chodov) se opět osamostatnila až po roce 1989. Samostatný Obecní úřad začal v Broumově fungovat od 24. listopadu 1990.

## Předsedové MSK a MNV v Broumově v letech 1945 - 1960

jméno předsedy	ve funkci od	ve funkci do
Rudolf Říha	10. 8. 1945	květen 1946 (MSK)
	25. 6. 1946	15. 1. 1948 (MNV)
Vojtěch Doležálek	15. 1. 1948	12. 10. 1948
Josef Jindra	13. 10. 1948	25. 11. 1949
Miroslav Rendl	25. 11. 1949	prosinec 1957
Josef Mráz	leden 1958	červen 1960

### II. Vývoj a dějiny archivního souboru

Jediná zmínka o úřadovně MNV je z roku 1950. Tehdy MNV sídlil v budově č. p. 95, kde dále byla zasedací síň a veřejná obecní knihovna. MNV žádalo o přidělení této budovy do vlastnictví, ale z pramenů již není zřejmé, jak celá věc dopadla.

Písemnosti MNV Broumov byly uchovávány ve spisovně MNV, po jeho zrušení byly předány nástupnickému MNV Zadní Chodov. Po jeho zrušení v roce 1980 bylo 21. července 1980 torzo dochovaných písemností předáno Okresnímu archivu v Tachově se sídlem ve Stříbře (č. přírůstku 304). Již při pouhém pohledu na dochované archiválie je zřejmé, že se z původní spisovny MNV Broumov dochovalo jen velmi málo. Ze zápisu rady MNV ze dne 20. února 1951 vyplývá, že v obci měla být zavedena do 31. července 1951 obecní kronika, která se však v dochovaných spisech rovněž nenachází.

### III. Archivní charakteristika archivního souboru

Fond byl uspořádán podle Návrhu metodického návodu pro uspořádání a inventarizaci archivních fondů místních národních výborů vydaného Archivní správou Ministerstva vnitra ČR. Vzhledem k velmi nepatrnému počtu spisů nebyly tyto rozdělovány do jednotlivých skupin podle tohoto návodu.

Fyzický stav archivního souboru je dobrý.

Dochované archiválie jsou I. a II. kategorie.

Jazykem archivního souboru je čeština.

### IV. Stručný rozbor obsahu archivního souboru

I přes značnou torzovitost dochovaných archiválií je možné si udělat představu o fungování malého MNV v pohraniční obci v polovině padesátých let 20. století. Nejdůležitějším pramenem pro jakékoliv bádání o historii obce pak jsou dochované zápisy ze schůzí MNV (inv. č. 1).

## **V. Záznam o uspořádání archivního souboru a vyhotovení pomůcky**

Fond MNV Broumov uspořádala a inventární pomůcku sestavila Jana Zimová v červnu 2006 ve Státním okresním archivu Tachov.

V Tachově dne 30. června 2006

Jana Zimová

## **Příloha č. 1 – Seznam použitých pramenů a literatury**

Jan Janák-Zdeňka Hledíková-Jan Dobeš, Dějiny správy v českých zemích od počátků státu po současnost, Praha 2005

Sbírka zákonů republiky Československé – ročníky 1949, 1950, 1954

Sbírka zákonů a nařízení republiky Československé – ročník 1945, 1948

SOA Plzeň, ZKNV Plzeň, Územní změny na okrese Tachov k 1. 7. 1960, Návrh na provedení územních změn v roce 1968, kart. č. 1204

SOA Plzeň, ZKNV Plzeň, Přehled uvažovaných územních změn – zřízení samostatného MNV v osadě Broumov, kart. č. 1203

SOkA Cheb, F 248 - ONV Mariánské Lázně, Zápisy ze schůzí rady + různé 1945 - 1952, kart. č. 54

SOkA Cheb, F 248 – ONV Mariánské Lázně, Kartotéka funkcionářů 1948 – 1949, kart. č. 69

SOkA Cheb, F 248 - ONV Mariánské Lázně, Volby v roce 1949, kart. č. 417

SOkA Cheb, F 248 - ONV Mariánské Lázně, Zápisy ze schůzí MNV 1954, kart. č. 65

SOkA Cheb, F 248 - ONV Mariánské Lázně, Zápisy ze schůzí MNV 1953, kart. č. 60, 63

SOkA Tachov, Okresní národní výbor Tachov, sign. 604/1 Slučování obcí a změny hranic obcí 1952 – 1989

Statistický lexikon obcí České republiky 1992, Praha 1994

Úřední list Československé republiky – ročníky 1945, 1954



## **Příloha č. 2 – Seznam použitých zkratk**

fin. – finanční

k.ú. – katastrální území

KSČ – Komunistická strana Československa

MAV NF – místní akční výbor národní fronty

MNV – místní národní výbor

MO KSČ – místní organizace Komunistické strany Československa

MSK – místní správní komise

NV – národní výbor

ONV – okresní národní výbor

OSK – okresní správní komise

ObÚ – obecní úřad

resp. – respicient

SNB – sbor národní bezpečnosti

štsm. – štábní strážmistr

## **Inventární seznam**

**Spisový materiál**

1	Zápisy ze schůzí rady MNV, zasedání MNV a veřejných schůzí	1955 – 1957	N 1
2	Organizace činnosti národního výboru (směrnice, nařízení, pokyny rady ONV, posudky občanů a funkcionářů, oznámení o získání kronikáře, soutěž MNV, zápis při předání a převzetí národního majetku ve správě MNV při zahájení nového volebního období 1957-1960, podpisové akce)	1955 – 1958	N 1
3	Výbor žen v Broumově	1955 – 1956	N 1
4	Evidence a správa majetku (žádost o přiděl domu č. 99 do vlastnictví, stav objektů v obci v rámci demoliční akce, převod správy domu č. 94, předání domů č. 96 a 97 do majetku MNV, JEP)	1955 – 1957	N 1
5	Finanční hospodaření (rozpočet obce, zprávy o výsledcích revizí u MNV, plány práce MNV)	1955 – 1958	N 1
6	Územní plánování a výstavba (výkaz objektů s osazenými výškovými značkami, oprava kulturního domu a školní budovy, návrhy na opravy a úpravy bytových jednotek, úpravy bývalé pily na sklad krmiv, úprava kachní líhně a odchovny, obnova pstruhových rybníků, rekonstrukce vodní turbíny na bývalé pile na vlastní elektrárnu, dodávky stavebnin)	1955 – 1956	N 1
7	Doprava (oprava místní komunikace)	1955	N 1
8	Zemědělství (seznam držitelů zemědělské půdy a krav)	1958	N 1

**Typáře**

9	Kulaté razítko (opis: Rada místního národního výboru v Broumově – okr. Mar. Lázně)	[1950]	T 1
10	Kulaté razítko (opis: *Rada místního národního výboru v Broumově*okr. Mar. Lázně)	[1950]	T 2
11	Hranaté razítko (nápis: RADA MÍSTNÍHO NÁRODNÍHO VÝBORU V BROUMOVĚ, okres Mar. Lázně)	[1950]	T 3
12	Hranaté razítko (nápis: MNV v Broumově, u Plané, okres Mariánské Lázně, Došlo:, č. j., vyřízeno dne)	[1950]	T 4
13	Hranaté razítko (nápis: MNV Broumov, okr. M. Lázně, Odhlášen z pobytu)	[1950]	T 5

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jednotka
14	Hranaté razítko (nápis: MNV Broumov, okr. M. Lázně, Přihlášen k pobytu)	[1950]	T 6

Název archivu:	Státní okresní archiv Tachov
Název archivní pomůcky (archivního souboru):	Místní národní výbor Broumov
Značka archivního souboru:	MNV Broumov
Časový rozsah:	[1950] – 1958
Počet evidenčních jednotek:	7 ( 1 karton, 6 razítek)
Počet inventárních jednotek:	14
Rozsah bm:	0,20 (0,08 karton, 0,12 razítka)
Stav ke dni:	30. června 2006
Archivní soubor zpracovala:	Jana Zímová
Archivní pomůcku sestavila:	Jana Zímová
Počet stran:	13
Počet exemplářů:	6
Pomůcku schválila:	PhDr. Markéta Novotná